

دبیلمات ها

خاطرات شفاهی وزارت امور خارجه

شرکت در مراسم تدفین بابی ساندز

حسن علی‌بخشی:

● سال ۱۹۸۱ بابی ساندز، مبارز و عضو ارتش آزادی‌خواه ایرلند، در مجلس انگلیس رای آورد؛ ولی دولت انگلیس مانع ورود او به پارلمان شده بود. این اقدام انگلستان برای نمایندگان مجلس شورای اسلامی بحث‌انگیز و نپذیرفتنی بود و همین موضوع در ایران منجر به تظاهرات شد. بابی ساندز و تعداد دیگری از نماینده‌ها در واکنش به این موضوع با اعتصاب غذا تا حد مرگ پیش رفتند. در نشستی در مجلس تصمیم بر آن شد که من و آقای هادی غفاری به دلیل همبستگی، همفکری و همدلی با آنها در تعطیلات یک هفته‌ای خود به انگلیس و از آنجا به ایرلند سفر کنیم.

هنوز سه یا چهار نفر از نماینده‌های منتخب در اعتصاب غذا به سر می‌بردند و یکی از آنها در شرف مرگ بود. قبل از سفر به آقای غفاری گفتم اجازه دهید استخاره بگیریم. در جواب آیه ۱۲۰ سوره توبه آمد. آیه خیلی عجیبی است: «در هیچ مکانی که کافران را به خشم می‌آورد قدم نمی‌گذارند و از دشمنی غنیمتی به دست نمی‌آورند؛ مگر اینکه به سبب آن عمل صالحی برای آنان [در کارنامه‌شان] نوشته می‌شود؛ زیرا خدا پاداش نیکوکاران را ضایع نمی‌کند».

به آقا هادی گفتم، ما برای رفتن تردید داشتیم؛ ولی این آیه فصل‌الخطاب شد؛ بنابراین وزیر گرفته و از طریق فرانسه به لندن رفتیم. آن روزها روابط ایران و فرانسه به دلیل فرار مفتضاحنه بنی‌صدر به‌هم‌ریخته بود. در فرودگاه فرانسه هم با حساسیت نیروهای نظامی مواجه شدیم؛ چون بیم داشتند که عده‌ای به خاطر پذیرش بنی‌صدر و رجوع در پی انتقام از فرانسه باشند؛ به‌همین‌دلیل با توقف کمی به سمت لندن رفتیم. با تعدادی از خبرنگاران آشنا با ایرلند هماهنگ کردیم و به سمت ایرلند شمالی رفتیم. آن روز هوا ابری و توفانی بود. هواپیما مانند یک اسباب‌بازی در دست بچه‌ای تحس بالا و پایین می‌شد و گاهی سر آقای غفاری به دیوارهای هواپیما برخورد می‌کرد. به او گفتم: «هیچ نگران نباش، اجر دارد».

حوالی صبح به آنجا رسیدیم. سه نفر از اعضای ارتش جمهوری‌خواه ایرلند برای حفاظت از ما در مقابل انگلیس به استقبال آمدند. اینکه چطور می‌فهمیده بودند، بماند. بعد از صبحانه درباره جزئیات برنامه صحبت کردیم. آنها گفتند تشییع جنازه نفر دوم بعد از تدفین بابی ساندز است. ما اصرار ما به دیدار خانواده ایشان رفتیم. به آنها تسلیت گفتیم و بعد در تشییع جنازه شرکت کردیم.

در یک کشور مدعی تمدن و دموکراسی آن هم در قرن بیستم، حضور این‌ اندازه جمعیت برای تظاهرات واقعا اعجاب‌انگیز بود. گویی همه مردم ایرلند آمده بودند. ما از نزدیک دیدیم که ارتش جمهوری‌خواه چگونه یک‌دفعه لباس خود را عوض کرده، مسلح شده و از مردم حفاظت می‌کردند.آنها به احترام متوفی جنازه را زمین گذاشته و شروع به تیراندازی کردند. دوباره جنازه را برداشتند و با مارش نظامی حرکت کردند. اوضاع عجیبی بود. وقتی که جنازه را به قبرستان رساندند. من و آقای غفاری تصمیم گرفتیم برگردیم. کم‌کم از جمعیت خارج شدیم. بالای جمعیت چندین هلیکوپتر نظامی در حال پرواز بود، مردم را شناسایی می‌کردند و شاید آماده شلیک یا پیاده‌کردن نیرو هم بودند. مردم به شکل اعجاب‌آوری از ارتش جمهوری‌خواه حفاظت می‌کردند. هرجا که نگاه می‌کردیم، مردم طرفدار ارتش جمهوری‌خواه بودند. سوار هواپیما شدیم و برگشتیم.وقتی که وارد لندن شدیم، افسر گذرنامه پرسید که چرا به ایرلند رفته بودید؟ گفتم یکی از نمایندگان پارلمان در آنجا فوت کرده، برای تسلیت به خانواده او رفتیم. گفت: شما مجاز نبودید به ایرلند بروید. بنا بود فقط در لندن بمانید گفتم: این بنا را چه کسی گذاشته؟ ما از شما ویزا گرفتیم، این ویزا را بخوان. «ایرلند شمالی» داخل ویزای شما هست، ما کار خاصی انجام ندادیم و طبق ویزا عمل کردیم. عصبانی و ناراحت شد و باز هم گفت: «چرا این کار را می‌کنید». گفتم: «شما ویزا داده‌اید، ما هم براساس ویزا عمل کرده‌ایم. بلیت گرفته، با همان بلیت هم برگشتیم. آنجا در مراسم تشییع جنازه شرکت کرده و اقدام انسان دوستانه‌ای انجام دادیم؛ نه کار دیگری».

آن سفر باعث شد که هفت یا هشت سال انگلستان ویزا ندهد. بعد از چند سال هم که داد، دیگر خودم نرفتم. مسئله‌ای که ذهن ما را درگیر کرده، این بود که چرا باید انگلیس یا آمریکا به خودش اجازه دخالت در امور داخلی کشور ما را بدهد و همچنین در مسائل مربوط به اقلیت و اکثریت کشورهای دیگر دخالت کند. ما فقط می‌خواستیم به آنها بگوییم که وقتی نماینده مجلسی به خاطر تسلیت‌گفتن به خانواده نماینده مجلسی دیگر در کشوری دیگر شرکت می‌کند، چرا آنها تا این حد بارفروخته می‌شوند.

منبع: برگرفته از خاطرات منتشرنشده صباح زنگنه «رئیس بخش تاریخ شفاهی وزارت امور خارجه

دیپلماسی

با انتشار متن استعفای وزیر خارجه این گمانه مطرح شده است

رصد ایمیل جواد ظریف

منتشر نشده است. آنچه از هفته گذشته در برخی سایت‌ها منتشر شد بخش‌های گزینشی و متنی دست‌کاری‌شده از قسمت‌هایی از متن استعفا بوده و فاقد اعتبار و صحت است و دور از همه واقعیت‌های مندرج در متن اصلی به حساب می‌آید». قاسمی افزود: «من در مورد اینکه این بخش‌های ناقص و دست‌کاری شده چگونه ساخته و پرداخته شده و در اختیار چند سایت قرار گرفته است، هیچ گونه اطلاع و قضایوی ندارم و اصولا فاقد تخصص لازم در این زمینه هستم؛ ولی تا این لحظه اطلاعات من نشان می‌دهد که متن کامل استعفای وزیر امور خارجه در اختیار هیچ رسانه‌ای قرار نگرفته است». هفته گذشته سایتی به اسم راه دانا متنی منتشر کرده و مدعی شده بود نامه محمدجواد ظریف به رئیس‌جمهوری است. طبق ادعای آن سایت، ظریف در ایمیل خود خطاب به روحانی نوشته بود: «با توجه به اقدام امروز در پخش عکس‌های ملاقات ریاست‌جمهوری سوریه با حضرت‌عالی و با توجه به درخواست‌های مکرر قبلی برای معاف‌شدن از این مسئولیت رسما از همین ساعت استعفای خود را تقدیم می‌دارم/ جناب آقای رئیس‌جمهور/ اگر جناب‌عالی که در هر زمان که اراده می‌فرمایید بدون توجه به ملاقات‌های داخلی و خارجی و متن سخنرانی‌های عمومی بنده (حقیر فدوی) را احضار می‌کنید، ذره‌ای برای اعتبار وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در صحنه بین‌المللی ارزش قائل بودید، می‌توانستید پس از ورود آقای بشار اسد (به فرض عدم اطلاع قبلی شما) به دفتران دستور می‌دادید که بنده را بدون اعلام دلیل احضار کنند و سپس از ملاقات

واکنش دبیر شورای امنیت ملی به طرح کارگروه پوتین برای خروج نیروهای خارجی از سوریه

تا زمانی که دولت سوریه بخواهد، ایران در این کشور باقی می‌ماند

پس از این سخنرانی، وزیر امور خارجه گفت: «ایران در این کشور باقی می‌ماند»

دیگر اظهارات قابل توجه سخانی در حاشیه همایش دیروز به نقل از «ایسنا»:

- درباره اختلاف‌نظرها درخصوص FATF:** این موضوع جدیدی نیست که نسبت به مسائل امنیت ملی، عناصری در داخل باشند که مدافع یا مخالف یا مروج آن باشند. ما در ۴۰ سال انقلاب این وضعیت را داشتیم. ما نهادهای قانونی روشنی در بحث‌های امنیتی، قانونی و مشورتی و... داریم که هر کدام در این مسیر وظایف خود را انجام می‌دهند. امیدواریم در این کشاکش که ایران همه وظایف خود را انجام داده است و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی برای چهاردهمین بار آن را تأیید کرد، بتوانیم آنچه حق ملت است را برگردانیم و این‌شا‌الله این محقق می‌شود.
- در مورد واکنش ایران به اقدامات گروه‌های تروریستی در پاکستان:** این موضوع هنوز در دستور کار است و دولت پاکستان متعهد است از ورود ضدانقلاب از مرزهایش به مرزهای ایران جلوگیری و تضمین کند و ما هم حتما، بدون شک آنچه به عنوان وظیفه‌مان در صیانت از امنیت مردم ایران است در مرز پاکستان انجام می‌دهیم.
- درباره تهدید اروپا درخصوص موضوع موشکی:** ما در ارتباط با برد، قدرت تخریب، دقت و سرعت آماده‌سازی به عنوان چهار محور مهم توانمندسازی موشکی با هیچ کس مشاوره نمی‌کنیم و اجازه نمی‌گیریم. نیازهای دفاعی‌مان به ما دیکته می‌کند چه باید کنیم.

از نابودی آخرین کانون‌های تروریستی، از طریق همه طرف‌های ذی‌ربط و از همه مهم‌تر رهبری سوریه، درباره عادی‌سازی نهایی اوضاع این کشور تلاش می‌کند».
پوتین تأکید کرد این طرح کاملاً مطابق با مواضع روسیه در قبال بحران سوریه است و این موضوع در برنامه گفت‌وگوها با طرف اسرائیلی مطرح شده است. او در ارزیابی اوضاع سوریه، جز برخی کانون‌های تروریستی که به گفته او در آینده‌ای نزدیک نابود خواهند شد، اوضاع این کشور را باثبات خواند. رئیس‌جمهور روسیه گفت: «اوضاع سوریه باثبات است و بااین‌حال برخی کانون‌های تروریستی در این کشور وجود دارد؛ اما به‌زودی همه آنها به طور کامل ریشه‌کن خواهند شد. همچنین اوضاع ادلب و کرانه شرقی فرات به طور کامل ثبات ندارد. باید درباره این قضیه تلاش کنیم».

روسیا ایسوم اعلام کرد این گروه احتمالا شامل مخالفان کشورهای منطقه و باوجوداین سوریه از این درگیری می‌شود. این قضیه به برخی مسائل مانند عقب‌نشینی همه گروه‌های مسلح از خاک سوریه، بازسازی نهادهای کشور و حفظ وحدت اراضی سوریه مربوط است. این موضوع کاملاً با مواضع روسیه درباره سوریه منطبق است.

سفر نتانیا‌هو به مسکو

نخست‌وزیر اسرائیل در جریان سفر خود به مسکو، ایران و نقش آن در آینده سوریه را مورد بحث قرار داد. چهارشنبه در انتها گفت‌وگوی نتانیا‌هو و پوتین، رئیس‌جمهور روسیه و نخست‌وزیر اسرائیل در کرملین نشست خبری مشترکی برگزار کردند. به گزارش تسنیم به‌نقل از جرورالمپست، نتانیا‌هو که به مسکو سفر کرده بود، روز چهارشنبه در کنفرانس خبری با ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، در کاخ کرملین ادعا کرد که ایران بزرگ‌ترین تهدید برای امنیت و ثبات منطقه است. او مدعی شد رژیم اسرائیل مصمم است تا به اعلام قیام ایران و نیروهای متحد آن به‌منظور جلوگیری از گسترش نفوذ آنها در سوریه، ادامه دهد. نتانیا‌هو در ادامه از پوتین دعوت کرد تا برای افتتاح بنای یادبودی برای قربانیان جنگ جهانی، به سرزمین‌های اشغالی سفر کند. وی اعلام کرد اسرائیل هیچ‌گاه نقش روس‌ها را در مبارزه علیه نازی‌ها در جنگ دوم جهانی فراموش نخواهد کرد. به گزارش خبرگزاری‌های خارجی، نیز «یک مقام ارشد اسرائیلی» که مذاکرات روز چهارشنبه

عکس و فیلم تهیه می‌کردید.فاصله دفتر من تا کاخ ریاست جمهوری پنج دقیقه است جناب رئیس‌جمهور».همان‌زمان که این متن منتشر شده بود نیز بهرام قاسمی به آن واکنش نشان داده و گفته بود: «متن انتشارافته در برخی از رسانه‌ها تحت عنوان «استعفانامه آقای محمدجواد ظریف خطاب به ریاست‌جمهوری اسلامی ایران» مورد تأیید نیست. متأسفانه متن انتشارافته دست‌کاری شده و ناقص است».اما شبکه راه دانا مدعی بود که حتی زمان این استعفا را می‌داند دوشنبه‌شب، رأس ساعت ۲۳:۳۰. این نشان می‌دهد که ماجرای دستیابی و هک کردن ایمیل جواد ظریف تا حدود زیادی می‌تواند درست باشد. البته در این حال، یک منبع آگاه در دفتر رئیس‌جمهوری اظهارات یک نماینده مجلس درباره شنودشدن استعفای ایمیلی وزیر امور خارجه به رئیس‌جمهور را تکذیب کرد و گفت: اساسا بین رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه و سایر اعضای هیئت دولت ارتباط ایمیلی برقرار نیست. در پاسخ به این اظهارات، یک منبع آگاه در دفتر رئیس‌جمهور به ایرنا گفت: اصلا بین رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ارتباط ایمیلی برقرار نیست و لذا شنودشدن ایمیل اساسا صحت ندارد. اصولا در دولت هیچ مکاتبه محرمانه و دارای طبقه‌بندی از طریق ایمیل منتقل نمی‌شود. این در حالی است که این دلیلی برای شنودشدن ایمیل ظریف نیست. لزوما استعفا آن هم وقتی نسخه اصلی اعلام استعفا از طریق اینستاگرام به عنوان یک رسانه شبکه اجتماعی بدون فیلتر منتشر شده، ممکن است برای وزیر جزء اسناد طبقه‌بندی‌شده محسوب نشود.

طرف و روسیه در طرف دیگر» نیز مطرح شد. الجعفری این شایعه را «فقط در حد رسانه‌ای» عنوان کرد و گفت: «منافع ما ایجاب می‌کند که روابط خوبی با تهران و مسکو داشته باشیم... سخن‌گفتن درباره وجود اختلاف میان ایران و سوریه از یک طرف و روسیه از طرف دیگر، فقط در حد رسانه است و روابط ما عالی است». او ادامه داد: «ایران هم‌پیمان ماست و هیچ جایی برای چانه‌زنی درساره روابط ما با ایران وجود ندارد. منافع ما ایجاب می‌کند که روابط خوبی با تهران و مسکو داشته باشیم».

اظهارنظر سید حسن نصرالله درباره خروج نیروهای ایرانی و آمریکایی از سوریه

هفتم بهمن‌ماه بود که سیدحسن نصرالله بعد از مدت قابل توجهی در انتظار عمومی ظاهر شد و سه ساعت با شبکه المیادین گفت‌وگو کرد. یکی از بخش‌های قابل توجه این گفت‌وگو جایی بود که سیدحسن نصرالله به ماجرای خروج نظامی‌های آمریکایی از سوریه اشاره کرد. او گفت: «رامپ متعهد به خارج‌کردن نیروهایش [از سوریه] است... از روز اول قصد خروج داشت... هفت ماه پیش گفته بود که ما به‌زودی از سوریه خارج خواهیم شد. جیمز متیس، وزیر دفاع پیشین و دیگران گفتند که این پیروزی مجانی برای روسیه، ایران و... است. رفتند پیش او و گفتند مهلت بده. اگر مصر سستید که خارج شوید، شام مهلت دهید تا دستاوردی داشته باشیم. اما رسما شن ماه را اعلام نکردند. رفتند در روسیه و گفتند آماده خروج از سوریه تا آخرین سرباز و حتی از تنف هستیم. تنف مهم است، اما شرطش خروج نیروهای ایرانی و حزب‌الله از سوریه است. با ایرانی‌ها صحبت کنید که از سوریه خارج شوند تا آمریکا کامل خارج شود. در آن زمان، روس‌ها به برادران ایرانی گفتند و رئیس‌جمهور پوتین به رئیس‌جمهور روحانی گفت و رئیس‌جمهور روحانی به من گفت و گفته شده که منتظر باشید تا پاسخ ایران و حزب‌الله برسد. من به عنوان یک طرف، گفتم آمریکایی‌ها دنبال خارج‌شدن از سوریه هستند و دنبال دستاورد می‌کردند تا بگویند که ترامپ دستاورد مهمی به دست آورده، همان‌طور که نتانیا‌هو به دنبال دستاورد بزرگتری است. پاسخ ایران هم منفی بود و گفت که ما به درخواست دمشق برای مبارزه با تروریسم در سوریه هستیم. بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه، نیز گفت که من اصلا چانه‌زنی بر سر ایران مقابل آمریکایی‌ها را قبول ندارم. اینها دوست و متحد هستند، اما دشمن هستند. طرف روسی هم هیچ فشاری وارد نکرد، هرچند در رسانه تبلیغاتی می‌کنند. روسیه فقط به انتقال پیام بسنده کرد.

کوتاه د دیپلماسی

سخنگوی وزارت خارجه:

نصب بنر درباره مناقشه قره‌باغ مورد تأیید ایران نیست

● **ایسنا:** سخنگوی وزارت خارجه به خبرگزاری اونا در جمهوری آذربایجان درباره سفر نخست‌وزیر ارمنستان به ایران گفت: اولویت نخست سیاست خارجی ایران، همسایگان است. ما علاقه‌مندیم با همسایگان خود از روابطی مستحکم، بر اساس احترام متقابل و عدم دخالت در امور داخلی و هم‌زمان تلاش برای توسعه هرچه بیشتر مناسبات برخوردار باشیم. از نظر ما، روابط ایران با هر کشور دیگری از کشورهای همسایه، بی‌تردید علیه منافع کشور دیگری؛ چه در میان همسایگان و چه دیگر کشورهای جهان نخواهد بود. بهرام قاسمی افزود: ایران ثبات، امنیت و توسعه اقتصادی جمهوری آذربایجان، ارمنستان و دیگر همسایگان خود را توسعه همه‌جانبه تمامی این منطقه حساس از جهان می‌داند. بی‌تردید خواست ما رفع هرگونه تنش، کدورت، ناامنی و بی‌ثباتی در روابط بین همسایگانمان با یکدیگر است.

او تأکید کرد: سیاست ایران نسبت به مناقشه قره‌باغ کامکان سیاسی روشن است و تغییری نکرده و معتقدیم این موضوع که می‌تواند موجب ایجاد نگرانی برای کشورهای پیرامونی ما شود باید بر اساس موازین بین‌المللی و از طریق گفت‌وگو حل‌وفصل شود. برای جمهوری اسلامی ایران مهم است که روابط ایران با ارمنستان و جمهوری آذربایجان تحت‌تأثیر مناقشه قره‌باغ قرار نگیرد. قاسمی گفت: حضور نخست‌وزیر ارمنستان در باشگاه آارات و دیدار با هم‌کیشان ایرانی خود امری نامعقول به نظر نمی‌رسد، اما بدون شک برافراختن چند بنر به زبان ارمنی در مورد مناقشه قره‌باغ در محل باشگاه فرهنگی و ورزشی آارات، اقدامی خودسرانه و غیرقابل پذیرش بوده و به‌هیچ‌وجه مورد تأیید جمهوری اسلامی ایران نیست.

ادعای الشرق الاوسط:

درخواست E4 از ایران برای تغییر موضع

● **ایلنا:** الشرق‌الاوسط مدعی شد چهار کشور اروپایی از ایران خواسته‌اند موضع خود را درباره لبنان، سوریه، یمن و عراق تغییر دهد و روابط خود را با آنها مطابق با کنوانسیون وین تقویت کند.

کشورهای اروپایی سه موضوع را برای عادی‌سازی روابط ایران و جهان ضروری دانسته‌اند. آنها در تشریح این سه مورد مدعی شده‌اند که ایران باید خطر نیروهای نظامی شیعه را تشخیص دهد و متوجه تهدید این نیروها علیه سایر کشورهای عربی باشد. در ادامه این بیانیه دیپلمات‌های اروپایی با طرح ادعای تکراری، تلاش ایران برای آزمایش‌های موشکی را مورد انتقاد قرار داده و خواستار مطابقت این آزمایش‌ها با قوانین شورای امنیت شدند. آنها در پایان از ایران خواستند تا تهدید علیه اسرائیل را متوقف کند.

فرانسه، انگلیس، آلمان و ایتالیا که به‌عنوان گروه E4 شناخته می‌شوند، جلسات منظمی بین نمایندگان خود و ایران برای بحث در مورد اقدامات در لبنان، سوریه، یمن و عراق برگزار می‌کنند. این کشورها مدعی هستند حضور ایران در این کشورها موجب نقض حاکمیت این مناطق می‌شود.

پس از این سخنرانی، وزیر امور خارجه گفت: «ایران در این کشور باقی می‌ماند»